

Θοδωρής Καλλιφατίδης

Η πολιορκία της Τροίας

Μυθιστόρημα

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΤΡΟΙΑΣ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής άδειας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία
Πεζογραφία – 529

Θοδωρής Καλλιφατίδης, *Η πολιορκία της Τροίας*

Υπεύθυνη έκδοσης: Ελένη Κεχαγιόγλου

Διορθώσεις: Νάντια Κουτσοουρούμπα

Σελιδοποίηση: Σπυριδούλα Βονίτση

Copyright© Theodor Kallifatides, 2022

This book has been published by arrangement with
Galaxia Gutenberg, S.L., Barcelona (Spain)

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, 2021

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Ιούνιος 2022

KET Δ961 ΚΕΠ 263/22

ISBN 978-960-16-3913-0

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΑΛΛΙΦΑΤΙΔΗΣ

Η πολιορκία της Τροίας

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

I

Ήμουν δεκαπέντε χρονών κι ερωτευμένος με τη δασκάλα μου. Αρχές Απρίλη του 1944. Το χωριό μου ήταν υπό κατοχή από το 1941, όπως η υπόλοιπη Ελλάδα. Από τότε δεν λειτουργούσε το σχολείο. Οι Γερμανοί είχαν πιάσει τους δύο δασκάλους –ο ένας ήταν ο πατέρας μου– και τους είχαν μεταφέρει άγνωστο πού. Δεν ξέραμε αν ο πατέρας ζούσε ή όχι, η μητέρα έκλαιγε τις νύχτες, και τις μέρες φρόντιζε εμένα και το σπίτι. Ήμαστε οι δυο μας, η μητέρα μου κι εγώ.

Ένας συνταξιούχος δικηγόρος μάς έκανε τότε τότε μάθημα ιστορίας κι ελληνικών. Όχι στο σχολείο, γιατί οι κατακτητές το είχαν κάνει στρατώννα. Πηγαίναμε σπίτι του, αλλά συνήθως βλεπόμαστε στο καφενείο, όπου έπινε τον απογευματινό καφέ «βαρύ και άνευ». Σίγουρα κάτι μαθαίναμε, κατά βάση όμως παίζαμε ξεροή.

Ένα τέτοιο απόγευμα ήρθε με το λεωφορείο από την Αθήνα μια νέα γυναίκα, ντυμένη στα μαύρα και λεπτή σαν φλόγα από κεράκι. Ήταν η καινούρια δασκάλα και την υποδέχτηκε ο δήμαρχος. Την ερωτεύθηκα αμέσως, όσο παράξενο κι αν ακούγεται.

Η παρουσία της ήταν καλός οιωνός. Η ζωή θα γινόταν όπως πριν, αν και όχι για όλους. Για μένα ο ερχομός της σήμαινε ότι ο πατέρας δεν θα γύριζε πίσω. Προετοιμάστηκα για νύχτες αγρύπνιας, ακούγοντας τη μητέρα να κλαίει στο δωμάτιό της.

Η μόνη παρηγοριά μου ήταν η καινούρια δασκάλα. Δεν χόρταινα να την κοιτάζω. Ήταν μικρόσωμη, μελαχρινή, με κατάμαυρα μάτια και όμορφα χέρια που τα κινούσε συχνά και με χάρη. Μπροστά της τη φωνάζαμε Κυρία, πίσω της όμως τη λέγαμε Μάγισσα, γιατί τα τρομοκρατημένα σκυλιά του χωριού έπαυαν να γαβγίζουν μόλις την έβλεπαν. Διαφορετικά, γάβγιζαν και στη σκιά τους.

Η φίλη μου Δήμητρα, που μεγαλώνναμε παρέα, έβγαλε τη διάγνωση.

«Αυτή πρέπει να είναι μάγισσα» είπε.

Ήταν το 1944, όπως είπα. Ο Δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος ζύγωνε στο τέλος, ο γερμανικός στρατός υποχωρούσε σε όλα τα μέτωπα, αλλά στο χωριό δεν ξέραμε τίποτα και η ζωή συνεχιζόταν λίγο ως πολύ όπως συνήθως. Οι ξένοι στρατιώτες δεν ήταν πια

τόσο ξένοι και λιγότευαν κάθε μέρα. Άλλοι σκοτώ-
νονταν σε μάχες με τον ΕΛΑΣ και άλλοι στέλνονταν
στο ανατολικό μέτωπο. Το σχολείο δεν το χρειαζόνταν
πια για καταυλισμό, οπότε ξεκινήσαμε εκεί τα μα-
θήματα με άδεια του Γερμανού λοχαγού, κι έτσι άρ-
χισαν όλα.

Ήταν μια ηλιόλουστη μέρα, τα παράθυρα της τάξης
ήταν ανοιχτά, βλέπαμε τη γερμανική σημαία να κυ-
ματίζει σαν χαριτωμένη απειλή. Η Κυρία εξηγούσε
ότι τα ρήματα επιμελείας συντάσσονται μετά γενικής
και ανέφερε ως παράδειγμα το γνωστό «πρωί πρωί
με την αυγή, νοικοκυρούλα χαρωπή της εργασίας της
επιμελείται».

«Ατυχές παράδειγμα» γκρίνιαξε η Δήμητρα, που
δεν είχε δει ποτέ τη μητέρα της χαρούμενη το πρωί.
Επιπλέον την ενοχλούσαν όλοι οι συντακτικοί κανόνες,
«χειροπέδες της φαντασίας» τους έλεγε.

Η Κυρία είχε αντίθετη γνώμη. Το πρώτιστο καθή-
κον της και η χαρά της ήταν να μας μάθει τη γλώσσα
μας. «Έλληνας σημαίνει να ξέρεις τα ελληνικά» έλε-
γε.

Ακούγοντας τα αεροπλάνα, δεν είχαμε λόγο να
ανησυχήσουμε. Οι Γερμανοί είχαν φτιάξει ένα πρό-
χειρο αεροδρόμιο ανεφοδιασμού κατά τη διάρκεια
της μάχης στην Κρήτη. Με τη βοήθεια των χωριανών
φυσικά. Ο παππούς μου είχε δουλέψει εκεί, όπως κι

ο θείος μου. Κι ο πατέρας θα είχε κάνει το ίδιο, αλλά ήταν φυλακή – αν ήταν ακόμα εν ζωή.

Πιστεύαμε ότι τα αεροπλάνα ήταν γερμανικά, κι όταν ακούσαμε την πρώτη βόμβα, ήμαστε περισσότερο περίεργοι παρά φοβισμένοι. Βγήκαμε έξω τρεχάλα, για να δούμε πού είχε πέσει. Το πρώτο θύμα ήταν μια γαϊδάρρα φορτωμένη με ξύλα. Η κοιλιά της είχε ανοίξει στα δύο και κλοτσούσε στον αέρα πεθαίνοντας αργά.

Τα αεροπλάνα δεν ήταν γερμανικά. Ήταν εγγλέζικα. Η επόμενη βόμβα έπεσε στα αποχωρητήρια, οι κουράδες πετούσαν στον αέρα σαν χελιδόνια. Η Κυρία μάς φώναξε να πάμε στη σπηλιά αν δεν θέλαμε να πεθάνουμε.

Δεν θέλαμε. Η σπηλιά ήταν κοντά στο σχολείο, στο φαράγγι που χώριζε το χωριό στα δύο. Εκεί παίζαμε συνήθως «κλέφτες κι αστυνόμους» και καμιά φορά πιο τολμηρά παιχνίδια ή κρυφοκοιτάζαμε τα ζευγαράκια που τρύπωναν μέσα.

Στην τάξη ήμαστε εφτά παιδιά, έξι αγόρια κι ένα μόνο κορίτσι, η Δήμητρα. «Ιερός αριθμός» είπε η Κυρία. «Ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο σε εφτά ημέρες».

Η σπηλιά πάντως ήταν μισοσκότεινη, είχε υγρασία και παντού ψείρες και κοριούς. Ήμαστε αναγκασμένοι να κολλάμε ο ένας πάνω στον άλλο κι εγώ βρήκα

την ευκαιρία να κολλήσω στη Δήμητρα, που δεν φάνηκε να ενοχλείται. Η Κυρία στήθηκε μπροστά στο άνοιγμα της σπηλιάς, το φως απ' έξω έπεφτε πάνω της και την έκανε να μοιάζει με τους αυστηρούς αγγέλους στο εικονοστάσι της εκκλησίας μας.

Ο βομβαρδισμός συνεχίστηκε. Ακούγαμε εκρήξεις, τη βουή από τα αεροπλάνα, τη σειρήνα. Αλλά και την καμπάνα. Ο καμπανοκρούστης του χωριού λάτρευε τους συναγερούς, έδιναν νόημα στη ζωή του. Μόλις έβλεπε καπνό στον κάμπο, έτρεχε στο καμπαναριό και βαρούσε συναγερό, γελώντας που μας ξεκούφαινε. Εκείνος ήταν ήδη κουφός.

Η Κυρία περίμενε ήρεμη να βολευτούμε.

«Παιδιά μου, θα σας πω ένα μυστικό. Από φοιτήτρια ονειρευόμουν μια τέτοια στιγμή. Εδώ μέσα δεν υπάρχει τίποτα. Δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα. Μόνο να μιλήσουμε. Εσείς κι εγώ».

Η Δήμητρα είχε δίκιο. Έμοιαζε με μάγισσα έτσι όπως στεκόταν μπροστά μας, με το μαύρο κοντομάνικο φόρεμα και τα ωραία λευκά χέρια της να κινούνται σαν γλάροι.

«Από μικρή μου άρεσε να διηγούμαι ιστορίες. Σκέφτομαι λοιπόν να κάνω το ίδιο και τώρα. Τι λέτε;» συνέχισε.

Τι να πούμε; Μόνο η Δήμητρα είχε μια ερώτηση:

«Θα μας φάει πολλή ώρα;».

Η Κυρία χαμογέλασε. Της άρεσαν οι αφιμαχίες.
«Θα δούμε» είπε κι άρχισε την ιστορία της.

Ο ήλιος έλουζε το στρατόπεδο των Ελλήνων στο φως, όχι όμως τις ψυχές τους. Στον ορίζοντα υψώνονταν τα ωραία και ισχυρά τείχη της Τροίας. Δέκα χρόνια τώρα την πολιορκούσαν. Πολλοί καλοί άντρες κι από τις δύο παρατάξεις είχαν χαθεί στις σκληρές μάχες. Κι ο πόλεμος συνεχιζόταν χωρίς τέλος.

Οι Τρώες μάχονταν για τη ζωή τους, οι Έλληνες για την τιμή τους. Δεν ήταν το ίδιο.

Ο στρατός των Ελλήνων είχε κουραστεί. Οι άντρες νοσταλγούσαν την πατρίδα τους, τις οικογένειές τους, τα σπίτια τους και τα χωράφια τους· η νοσταλγία δεν είναι αρρώστια, αλλά τρώει τους ανθρώπους σαν να είναι. Είχαν γίνει πετσί και κόκαλο, τα μάγουλά τους βούλιαξαν, το ίδιο και τα μάτια. Τους είχαν πέσει τα δόντια, η ανάσα τους φαρμάκι.

Οι κουβέντες γίνονταν όλο και πιο μονότονες και χυδαίες. Αν κάποιος έξιχνε το κεφάλι του, πάντα ένας άλλος του φώναζε ότι δεν είχε ψείρες, απλώς βγαίνουν τα κέρατα που του φορούσε η γυναίκα του, που είχε μείνει μόνη δέκα χρόνια.

Με τέτοια πάλευαν να κρατήσουν το κέφι τους, αλλά τα τραγούδια τους τα βράδια γίνονταν όλο και

πιο θλιβερά. Η μόνη παρηγοριά ήταν η φιλία που τους έδενε. Πολεμούσαν δίπλα δίπλα. Ζούσαν τους κινδύνους μαζί. Η ασπίδα του ενός προστάτευε και τον άλλο. Ο θάνατος του ενός σήμαινε συχνά τον θάνατο και του άλλου.

Δέκα χρόνια είχαν περάσει έτσι, αλλά τα όμορφα τείχη της Τροίας παρέμεναν απόρθητα.

Για τους Τρώες ήταν διαφορετικά. Κάθε βράδυ μετά τη μάχη γύριζαν –όσοι γύριζαν– στα σπίτια τους και στα παιδιά τους. Οι γυναίκες, όχι χωρίς λόγο ακουστές για την ομορφιά τους, τους περίμεναν περφηγανες και χαμογελαστές, έτοιμες να τους περιποιηθούν. Τους έπλεναν τα αίματα και τα χρώματα στη μαρμαρένια μπανιέρα με ζεσταμένο πεντακάθαρο νερό από τις βουνίσσιες πηγές. Τους χάιδευαν και τους φιλούσαν. Έτσι είχαν αντέξει οι Τρώες την πολιορκία δέκα χρόνια και θα μπορούσαν να την αντέξουν άλλα τόσα.

Ο Αγαμέμνων –ο αρχιστράτηγος των Ελλήνων– ήξερε ότι κάτι έπρεπε να κάνει, χωρίς να ξέρει τι. Μέσα του είχε μια υποψία που δεν τολμούσε να την ομολογήσει ούτε στον εαυτό του.

Εκείνο λοιπόν το πρωί κάλεσε τους άλλους βασιλείς και στρατηγούς στη σκηνή του. Κι αυτοί με τη σειρά τους είχαν τις υποψίες τους και όχι χωρίς λόγο. Όλοι τους είχαν κάνει ανίερες πράξεις στα δέκα εκεί-

να χρόνια του πολέμου. Δολοφονίες αθώων, ληστείες. Αρπαγές γυναικών και παιδιών. Μέσα τους μεγάλωναν οι αμφιβολίες. Τι νόημα είχε αυτός ο πόλεμος; Όφειλαν όντως να πνίξουν την Τροία στο αίμα, επειδή ο Πάρις –γιος του βασιλιά Πρίαμου– είχε αρπάξει την Ωραία Ελένη; Έστω κι αν ήταν ακόμα πιο ωραία κι από τη θεά Αφροδίτη. Μα ήταν παντρεμένη με τον Μενέλαο, βασιλιά της Σπάρτης κι αδελφό του Αγαμέμνονα. Λεγόταν ότι τη ζητούσαν σε γάμο πάνω από εκατό αρχοντόπουλα, αλλά ο πατέρας της δεν τολμούσε τότε να διαλέξει γαμπρό, γιατί φοβόταν ότι θα γινόταν εμφύλιος πόλεμος. Έτσι είχε αποφασίσει να αφήσει την κόρη του να διαλέξει και τους είχε όλους αναγκάσει να ορκιστούν ότι θα σέβονταν την εκλογή της και θα υποστήριζαν τον άντρα της αν κάποιος την έκλεβε. Όλοι είχαν συμφωνήσει κι είχαν δώσει όρκο να κηρύξουν πόλεμο στον ένοχο και να κατεδαφίσουν την πόλη του, είτε ήταν Έλληνας είτε ήταν ξένος.

Τελικά έφτασε κάποτε η ημέρα που η Ελένη θα ανακοίνωνε τον εκλεκτό της. Όλοι οι υποψήφιοι ήταν παρόντες. Εκείνη φορούσε ένα λευκό φόρεμα και στα χέρια κρατούσε ένα στεφάνι από ανοιξιάτικα αγριολούλουδα. Με αργά βήματα πλησίασε τον Μενέλαο με τις φαρδιές πλάτες και το έβαλε στα πυρρόξανθα μαλλιά του.

Ο γάμος τους ήταν ευλογημένος. Εφτά παιδιά έκαναν, το ένα μετά το άλλο, κι η Ελένη γινόταν με κάθε γέννα ακόμα πιο όμορφη. Κυκλοφορούσε η φήμη ότι τα ηλιοτρόπια έσκυβαν όταν περνούσε από μπροστά τους τα απογεύματα που έκανε τον περίπατό της, ότι τα πουλιά σιωπούσαν, ότι ακόμα και ο ορμητικός Ευρώτας ηρεμούσε και τα κρυστάλλινα νερά του γίνονταν ο καθρέφτης της.

Μα οι Μοίρες είχαν άλλα σχέδια.

Μια φθινοπωρινή μέρα με αέρα και βροχή παρουσιάστηκε ο Πάρης. Το πλοίο του είχε πέσει στα βράχια του Μαλέα. Χρειαζόταν βοήθεια και στέγη. Ο Μενέλαος ήταν φίλος με τον πατέρα του και τον κάλεσε να μείνει στο παλάτι.

Κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί τις συνέπειες.

Η Κυρία έκανε μια παύση, πήρε μια βαθιά ανάσα σαν να μην είχε αναπνεύσει όσο μιλούσε. Μετά πήγε στο άνοιγμα της σπηλιάς και κοίταξε έξω.

«Έχουν ηρεμήσει τα πράγματα. Μπορείτε να πάτε στα σπίτια σας, και αύριο ξανά σχολείο».

Η Δήμητρα κι εγώ φύγαμε παρέα. Είχαμε μεγαλώσει μαζί. Είχαμε παίξει όλα τα τολμηρά παιχνίδια. Ήμαστε ο ένας ο πιο παλιός φίλος του άλλου. Αδέλφια σχεδόν.

«Λοιπόν, πώς σου φαίνεται η Μάγισσα;» με ρώτησε.

Δεν ήξερα τι να πω, κάτι όμως έπρεπε να πω.

«Έχει ωραία φωνή» απάντησα.

Η Δήμητρα έβαλε τα γέλια και δεν κατάλαβα γιατί.

Στην πλατεία ήταν όπως συνήθως. Ο Γερμανός λοχαγός και ο δήμαρχος πίναν ούζο πριν το βραδινό. Το ίδιο έκαναν και όλοι οι άλλοι άντρες. Οι ανύπαντρες κοπέλες ανά δύο ή ανά τρεις είχαν βγει βόλτα αγκαζέ, όπως κάθε απόγευμα, κι οι άντρες έκαναν πως δεν τις έβλεπαν. Με λίγα λόγια ήταν σαν να μην είχε συμβεί τίποτα.